

Előfizetési árak:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések mérsékelt árai szerint

A lap megjelenik minden o-
 tórtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDÉK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 ha a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kéziratok vissza nem adandók

Kiadóhivatal: István-utca 9.
 ha a lap anyagi részét illető köz-
 lemények és előfizetési pénzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Megtörtént!

Ujpest, február hó 20-án.

Ne méltóztassanak kérem se valami világrindító eseményt, se vérengző családi drámát várni; vezető cikkünk czíme nagyon egyszerű dologra vonatkozik, olyan egyszerűre, hogy most, amidőn már megtörtént, sehogyan sem tudjuk magában a dologban felfedezni az indokait annak az elkeseredésnek, annak a nagy hü-hónak, annak a fenyegetőzésnek s tüntetésnek, amely ezt a dolgot megtörténté előtt megelőzte.

Hogy mi történt?

Se több, se kevesebb, minthogy a község képviselőtestülete letárgyalta a f. hó 18-án megtartott közgyűlésen „Ujpest község szervezési szabályrendeletének tervezetét” s azt csekély módosításokkal el is fogadta.

A szervezési szabályrendelet tárgyalása előtt két szakasz izgatta fel leginkább a kedélyeket.

Az első szakasz a tervezetben a 30-ik, amely a jegyzők, aljegyzők és azok teendőiről szól.

A második szakasz a tervezetben a 71-ik, amely a községi személyzet szervezetét, létszámát és rendszeresített fizetését állapítja meg.

A 30-ik szakasz, különösen az adóügyi jegyzők szemében képezett százkát, amennyiben attól tartottak, hogy esetleg olyan működésre kényszerítettnek, amely munkakörükkel ellenkezik.

Ez a félelem s az ebből a félelemből

eredő izgatottság és izgatás teljesen felesleges volt, mert a képviselőtestület az ellenzék távollétében is olyan szerkezetet adott annak a szakasznak, amely a jegyzőket s aljegyzőket nemcsak hogy jogaikban nem korlátozza, sőt ellenkezőleg eddig nem bírt jogokkal is felruházta.

Az illető szakasz szerint ugyanis a jegyzők és aljegyzők teendőit a főjegyző előterjesztése alapján a község előjárósági ülése által előkészített s a képviselőtestület által jóváhagyott s évenként megalkotott ügykezelési és munkabeosztási rend állapítja meg.

No már az előjáróságról s a képviselőtestület összességéről senkinek sem fogja feltételezni azt, hogy olyan ügykezelést s munkabeosztást fog jóváhagyni, amely bárkinék is a jogait sértene s ha esetleg sérti: megfélebbeztö.

A 71-ik szakasznál az ellenzék attól tartott, hogy a tisztviselők fizetése legalább husz százalékkal fel fog emelkedni.

Az izgatott és felizgatott urak — sajnos — ebben is csalódtak. Maga a tervezet senkinek sem emelte fel a fizetését s mindössze annyiban különbözik az eddigi fizetésektől, hogy a községi orvos, a községi állatorvos és a mérnök is lakbért kaptak, ami a három állásnál összesen 1200 koronát tesz ki.

A közgyűlésen csak a községi orvosnak a fizetését indítványozta Zsoldos János főjegyző 1600 koronáról 2000 koronára felemelni, még pedig tekin-

tettel azon körülményre, hogy a községi orvos jövedelmét a most rendszeresített két orvos tetemesen csökkenteni fogja.

Dr. Hedervári Soma azonban ezt a fizetésfelemelést nem fogadta el s így a régi törzsfizetése maradt meg épp úgy, mint a község többi tisztviselőinél, a vágóhídi segédszolga kivételével, akinek fizetését a javasolt 240 K helyett 480 koronában állapította meg a közgyűlés.

No ezt a 480 koronát biztosan megszavazták volna az ellenzéki képviselők is, mert a mai viszonyok között 20 korona havi fizetésért jóra való szolgát tényleg nem lehet kapni.

Általános fizetésfelemelést tehát senki se indítványozott s a képviselőtestület áldozatkészsége a község szorgalmas, lelkiismeretes tisztviselői és alkalmazottaival szemben csak odáig terjedt, hogy a lakbéréket a törzsfizetésükhöz csatolta azoknak, a kik lakbérrel bírnak, más szóval, a ki eddig fizetés címén 1200 koronát s lakbér címén 300 koronát kapott, az ezután sem fog kapni többet 1500 koronánál, csak hogy nem fizetés és lakbér, — hanem csak **fizetés címén.**

Hát ez bizony egy kissé mostoha elbánás s jólesett lelkünknek, midőn a szervezési szabályrendelet letárgyalása és elfogadása után felemelkedett *Wolfner Tivadar* országgyűlési képviselő s községi képviselői minőségében kijelentette,

Kulturtörekvések Ujpesten.

(Felolvasatott Ujpesten, 1902. február hó 2-án a község háza diszteremben tartott szociális-paedagogiai nagy értekezleten)

(Folyt. és vége.)

Ujpest község maga is, mint erkölcsi testület, nem oly szegény, hogy tőle semmit se remélhetnénk. És itt van a legtermészetesebb segélyforrás. A község önmagáért, jövője biztosításáért kulturadót ajánlhatna, vehetne ki; így a társadalom azon tagjai, kik a szegényekért önkéntesen áldozni nem hajlandók, rá volnának kényszerítve a közadakozásra; különben is, a község a jövő őszön néhány tanterem-bérlettől fel lesz szabadítva; e kiadást bár, ezélnknak — egyelőre — áldozatul hozhatja. De számítani lehet arra is, hogy azon összeget, melyet ma a népkönyvtárra fordít, legalább részben a gyermekothonnak ajánlja megkeresés esetén fel.

Ezt a lelkes körültekintés megkértszeresi s a jó sziv megszámszorozza csak a felhasználásban való okszerűsítés által is.

Megvalósíthatatlan-e azon óhaj, ki tudja, hogy, ha mi egy ily nagyszabású reformot megvalósítás stádiumába juttatunk, a községnek megengedtetessék az 5%-os iskolai pótdadó, vagy legalább egy részének e célra való felhasználása. Hogy reményt ébresszek, idézem *Halász Ferenc* osztálytanácsos urnak meghívónk átadásakor mondott bátorító beszédjét:

„Bejelentem nemes törekvésőket a kegyelmes urnál s ha mozgalmuk sikerül, például állítandjuk oda az országnak”. — A község jóindulatát s jövőbeni támogatását remélünk engedi a mult is. Tankönyvek beszerzését elősegíti: évenként népkönyvtár állít s tart fenn tetemes költséggel. Előjárói közügyeinket a humánus irány felkarolásával intézik.

Egyházaink igen szegények, de hát Istenem! van oly gyámoltalan, ha még tehetlenebb is, hogy a nálánál rászorultabbat, ha csak alig-alig is, ne segíthesse. En hiszem, hogy a hívők szívet megnyerik s ha más módon nem, perselypénzből, vagy akkép, mint azt az ev. ref. egyház a budapesti „Nagypénteki Társaság”-nak segélyezésére gyakorolta, állandó segélyt teremtenek egyházaink e célra valamennyien.

Természetesen mindenik a maga ereje szerint.

Bizvást alapíthatunk a társadalom hozzájárulására, a nemes ezélna való önkéntes megadózására is.

És itt első sorban apellálók a község patronusára, gróf *Károlyi Sándor* ó Excellentiájára és áldozatkész nejeire. Több közintézmény létesítését látom nevékhöz fűződve s fogantatásba vett ezélnk érdekében a nemes grófi pár már is tett lépéseket. A *róm. kath. legényegylet*, a *leányvédők egyesületére* kiterjedő, kiváló gondjuk arra enged következtetnünk, hogy az ők törekvéseik általánosítását ezélnk mozgalmától sem tagadják meg segítő jobbjait. Ha ez a nép, mely jórészen az ó Méltóságai földjét lakja, itt boldogul, emelkedik a föld értéke; érzik, tudják ezt jól mindenütt. Nagy- és kisgyarosainknak; kisebb és nagyobb kereske-

dőinknek, szememmel látom, lelkük vágya a jótékonyosság gyakorlása. Nem-e alakítottak emberbaráti egyesületeket?

„Az Ujpesti Gyermekbarát-Egyesület”,
 „Amodeó Agnes Asztaltársaság”,
 „Izraelita Nőegylet”, „Nándor-Egylet”,
 „Kossuth Lajos Nőegylet”,
 „Vasuti Altisztek Segélyegylete”,
 „Gyermekfelruházó asztaltársaság”-ok,
 „Jutegyházi tűzoltó-testület”,
 „Hazai jótékony-egylet”, „Első ujpesti m. á. r. lakarekossági és jótékonyági asztaltársaság”,

mind-mind a gyermekvédelem szempontjából is dolgoznak. Különösen az előbbi 9 év alatt 628 gyermek felruházásával s évenként 100—400 K.-ig terjedő szegény segélyével vívta ki becsülésünket.

Csak fájlalni lehet, hogy az idesorolt egyesületek munkájának eredménye nem eléggé intenzív.

Nem is lehet, mert engedjenek meg, tisztelettel jegyzem meg, hogy nem lehet — okszerű s így általánosan kihatásos. Ha ezek a nemes buzgalmu egyesületek tiszteletreméltó fáradságaikat központosítva, tervszerűen folytatnák s a község erkölcsi — és ezáltal anyagi javait fokozott gonddal örökös, előbb említett intézmények létesítésére és fenntartására felajánlanák összegyűjtött filléreiket, — szép eredményt teremtenek az okszerűsítésre képes és megvalósítására vállalkozó tanítósság.

Feltehető-e a jótékonyosság iránt ennyire fogékony lakosságról, hogy az eredmény hatása alatt könyöradományát meg ne többszöröznö? s ki mondja meg, hogy miután így kőszlopnál maradandóbb emléket állítanak maguknak a jólelkű emberbarátok, alapítványok létesítésével is nem juthatna-e ezélnk szép jövedelemhez.

hogya: „Habár tudja, miszerint a felsőbbhatóság parancsára készítették ezek a szabályrendeletek; tudja, hogy a felsőbbhatósági parancsok folytán morális pressió alatt állott az előljáróság és a képviselőtestület, ő mindazonáltal a most letárgyalt és elfogadott szervezési szabályrendeleteket megfellebbezi. Megfellebbezi pedig azért, mert Ujpest községnek a fővároshoz való csatolása csak rövid idő kérdése; megfellebbezi azért, mert a községi tisztviselők munkásságát, kik a község fejlődésével szemben is megállották a helyüket, nem látja kellőképpen méltányolva. Ujpest képviselőtestületének kötelessége, hogy a község tisztviselőit egyenként, mint egyetemleg olyan fizetésben részesítse, a mely fizetés, akár átvételnek, — a község bekebelezése után — a főváros szolgálatába, akár nyugdíjba mennek: a megélhetőségüket biztosítja. S előre is kijelenti, hogy e tekintetben még a bekebelezés előtt, önálló indítvánnyal fog a képviselőtestület elé lépni“.

Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő e nyilatkozata méltó a megörökítésre.

Megtörtént a képviselőtestület keddi közgyűlésén még az is, hogy a légszuszvilágítás ügyében kiküldött bizottság lemondott s daczára annak, hogy dr. **Hédervári Soma** kijelentette, miszerint „bona fides tette annak idejében, a közgyűlésen, észreveteleit s a mennyiben félreértésre adott alkalmat, ezennel ünnepélyesen kinyilatkoztatja, hogy bizalommal volt, van és lesz úgy a bizottság elnöke **Wolfner Tivadar**, mint minden tagja iránt s hasznos és önzetlen működésüket elismeri“ — a lemondáshoz a bizottság együttesen ragaszkodott.

Jólesett igazságszerető lelkünknek **Wolfner Tivadar** országgyűlési képviselő azon önértékes és férfias kijelentése, hogy: „Szomorú, hogy Ujpesten, vagy nyílt szavakkal, vagy sejtető taglejtésekkel és irányzatos hangsúlyozással mindenki meglesz többé-kevésbé gyanúsítva, de én, s annak a bizottságnak a tagjai, kik velem együtt működtek, Uj-

pest érdekében mindig csak azt tettük, amit lelkiismeretünk parancsolt. Lemondásomat nem vonom vissza. Tessék másoknak jobban, lelkiismeretesebben és tisztességesebben elvégezni mindent, mint az a bizottság, a melynek én állok az élén“.

A lecke keserű bár, de szükséges volt! Ennek meg kellett már egyszer történnie!

A képviselőtestület közgyűlése utasította az előljáróságot, hogy igyekezzen a bizottság elnökét és tagjait lemondásuk visszavonására bírni, mert: „Salis rei publicae est suprema lex“ a község üdve: a legfőbb törvény.

Egy kis enyelgés.

— Kézirat. —

A „Társadalmi Lapok“ Bacchusa ismét Jupiternek képzelte magát s kvalifikálhatatlan módon qualificatiokat s menyországot osztogatott.

Az én minősítvényi táblázatomban például azt írta, hogy: „boldogok a szellemben szegények, mert övék a menyek országa!“

Mi következik ebből? Nyilván az, hogy: „boldogtalanok a szellemben gazdagok, mert övék a — pokol feneké“.

No hát én szívesen elismerem, hogy szellemben szegény vagyok, koncedálom azt is, hogy a „Társadalmi Lapok“ szellemben gazdag és így szőröstől bőrostól a pokol fenekére való. Odaváló pedig főképpen azért, mert rám fogta, hogy én „zsidó kérdést“ csináltam.

Bolond lyukból: bolond szél fúj! Nem csináltam én se zsidó, se felekezeti kérdést, csak figyelmeztetni óhajtottam a községi képviselőtestület néhány tagját arra, hogy a megsértett fél nem szokott a sértő félnek kezet nyújtani addig, a míg a sértésért elégtételt nem kapott.

Ez az önértékes, a férfiaságnak alfája. Ismerem valakit, a ki a választások alkalmával a „gazember“, a „bitang“ szót is zsebre vágta, de ez nem tagja a képviselőtestületnek s meggyőződése szerint semmiféle közérdek sem kívánhatja azt egy községi képviselőtől, hogy az ehez hasonló sértéseket lenyelje s azután elfeledje.

Hogy én zsidó kérdést, felekezeti kérdést nem csináltam s nem is csinálhattam, bebizonnyitom azzal, hogy zsidóvallású jegyzőt a községnél nem ismerem.

A „Társadalmi Lapok“ azt írja, hogy: „Nem akarjuk kutatni, hogy a felhivatalos

jobbsorsu elem lépjen küzdőterre és a nemes munkában forrjon össze. Kéz a kézbe, váll a vállhoz! Erőt egymás mellé! Kiki a maga ereje és módja szerint, kinek mikép adák az Istenek!

— Segítsük fel elhagyatott, amint a székely mondja: falubelieinket — véreinket.

Ne kérdezzük: ki erősebb; ne, ki tud többet; meg azt se: ki járjon elül; csak el ne maradjon senki!

Pénz, munka, idő; sokszor egy jó szó s máskor befolyás mind segítenek, ha jó szívvvel tesszük.

Avagy még nem értünk meg erre?! Ha szívünk még kételkedésre int: várjunk Tanácskozzunk még „Értekeztek“-ben.

De, ha a meggyőződés oly erős, ha a vágy annyira hevít, hogy a kitartás biztosítva van: akkor, óh akkor egy percet se vesztegessünk! Ne nézzük, hogy a cél messze; ne azt, hogy a munka sok; se azt, hogy keserűségek érhetnek; se erre, se arra ne tekintünk; még a méltánylást se kérdezzük: alakítsunk meg:

„Gyakorlati nevelésügyi kör“ ezimen egy Ujpest kulturális haladásának biztosítására működő egyesületet.

Mélyen tisztelt Értekezlet!

Nagy költőnk ismeretes, de azért örökbecsű biztatásával zárom:

„Hass, alkoss, gyarapíts — S a haza fényre derül!...“

Józsa Dániel.

laptárs, melynek kautió hiányában országos politikai kérdésekben állást foglalni nem szabad, hogyan nevezheti a szabadelvű párt jelöltjét „a mi jelöltünk“-nek.

Eltekintve attól, hogy az a három szó „a mi jelöltünk“ nem politikai czikk, nem politikai kérdés tárgyalása; a „Közérdek“-ben jogosan írhattam azt, hogy „a mi jelöltünk“, mert az a jelölt a szabadelvű polgárok jelöltje volt, a „Közérdek“ pedig „Pestmegye szabadelvű közönségének hetilapja“.

A „Társadalmi Lapok“-nak fent idézett kijelentése nagyon spitzli szagu. Ilyen szerepre még eddig a „Társadalmi Lapok“ kivételével magyar hírlap nem vállalkozott s az a lap, a mely ilyen szerepre vállalkozik, nem adhat oktatást a „Közérdek“-nek a hírlapírói hivatásról.

De különben is a fogadatlan oktatónak éppen olyan a fizetése, mint a fogadatlan prókátornak. Ha erre a fizetésre vágyik minden áron a „Társadalmi Lapok“, szívesen szolgálak azzal neki!

A fizetésről jut eszembe, hogy a „Társadalmi Lapok“ az előljáróság *hü esatlósának s fizetett* felhivatalos közlönyének nevezi a „Közérdek“-et. A „hüség“ a mai korban ritka erény s akkor, amidőn a „Társadalmi Lapok“ elismerte a „Közérdek“-ről, hogy hü, csak díszreteret mondott — akaratlanul is — róla, annál is inkább, mert mi ismerünk olyanokat is, kik elfogadják a fizetést s hűtelenek, s ezekkel szemben tisztességesebb hü esatlósnak lenni, mint ocsmány embernek.

Máskülönbén pedig buta, durva beszéd az, hogy a „Közérdek“ az előljáróság esatlósja. A „Közérdek“ szerkesztője eddig egy árva fillért sem kapott az előljáróságtól, a község pénztárában nincsenek nyugtái. Ezt talán nem mindenki mondhatja magáról nyilvánosan s aki nem mondhatja: az a esatlós.

A „Társadalmi Lapok“ elismeri, hogy az ellenzék harezmodora a választási küzdelem alatt rüt és ocsmány volt, „fenntartás nélkül hibáztatta az ellenzék magatartását, törvénytelen és alaptalan kifogásait s a kivonulásnak és passzivitásnak alkalmazását“ és mégis a „közérdek tökéletes félremagyarázásával“ vádolja a „Közérdek“-et, mert ugyanezt tettem én a „Közérdek“-ben több és különféle indokból. Hol itt a logika? Hol itt a paritás?

Bacchus ur, meghibbant a Jupiteri ész! A „Társadalmi Lapok“ azt írja: „Tolláról már ismert saját külön háromcsillagos bölese“ ...

Tisztelt „Társadalmi Lapok“! Böles egyáltalában nem vagyok, s olyan böles, mint a „Társadalmi Lapok“ nem is szeretnék lenni; de a „Közérdek“-nek igenis *saját különje* vagyok, amihez a „Társadalmi Lapok“-nak semmi köze, ami a „Közérdek“ szerkesztőségének belügye, ebbe pedig bármely laptársnak is az orrát beledugni a „Budapesti Hírlap“ szerint illetlenség, szerintem pedig, még annál is több.

Egyebekben pedig a „Társadalmi Lapok“ szellemi bacchanáliával többé nem foglalkozom, mert nem tartom jóízűsnek a vidéki lapok azon rossz szokását, hogy tárgy hiányában a közönség mulattatására egymást marják s most is csak a támadásra feleltem; ha azonban a „Társadalmi Lapok“ még tovább is izetlenkedni fog velem és cikkeim alapján a „Közérdek“-kel: a *csatlós* fog tudni magának elégtételt szerezni. Ez pedig nem enyelgés, hanem komoly szó.

H I R E K.

— XIII. Leó pápa pápaságának 25. éves jubileumát f. é. február hó 20-án, ma ünnepelte meg a római katolikus egyház. Ez alkalomból reggel 9 órakor ünnepélyes isteni tisztelet tartott az ujpesti római katolikus templomban. A diszmissét *Illek Vincze* esperes plébános végezte nagy segédlettel s a templomot zsufolásig megtöltötték a római katolikus hívők, az előljáróság, a testületek s az iskolák növendékeit.

— **Mády Lajos esperes.** Nagy, de megérdemelt egyházi kitüntetésben részesült az ujpesti ev. református egyház lelkésze: **Mády Lajos.** A pesti ev. ref. egyházmegye új esperesére beadott szavazatokat f. évi február hó 16-án bontotta fel a **Teleki József** gróf egyházmegyei gondnok elnöke alatt kiküldött bizottság. Összesen 39 egyház

Mindez elmélet, mélyen tisztelt értekezlet! Érzem, tudom. Egy rajongó, de higgyék el nekem, a kivitelben minden erejét felajánló, a jogos feltevésekben reménnyel bizó tanító eszmelánczolata. Származik abból, mert e népet, amely erős poliglottsága mellett is magát magyarnak vallja, — szeretem. Beesülöm ezen elhagyatott emberekben azt a kitértést, melyet létfenntartásukban tanúsítanak. Ragaszkodom hozzájuk, mert erős törekvést látok bennük az előbbremenetel iránt és tapasztalom, hogy minden ravaszságuk mellett is van szívük s van kicsinyeik, gyermekeik javulása, fejlődése iránti érzésük; van bennük akkora életrevalóság, mekkorát még csak székelynél lehet tapasztalni. Felhozom én ezeket azért, hogy meggyőzzem a m. t. értekezletet abban, hogy ez a nép, az ujpesti segélyreszorult néposztály is javítható; a rájuk fordított idő, pénz és fáradság megtérül: állítom és valóm: megtérül — az eredményben.

Ne csak a rémtől: szocialismustól, anarchiától irtózzunk; ne csak ezek elűzéseért vessük erőnket a serpenyőbe; hazafiságunk érzéséből nyújtsuk be a partrajutathatás iránt törekvőknek a pénzét, hogy azt megfogva, hozzánk, jó hazafiakhoz, az ország terheit gyönyörrel, bajait keserő érzéssel viselőkhöz — ki-evezhessenek.

Akinek szívében hasonló érzések árja dul, kinek agyát szíve már községünk alsó néprétege iránt tűzre lobbantotta: az megelőz engem annak a módja megtalálásában, hogyan válják az elmondott theoria, gyakorlati kivitellé! Ez az, amiről a pénzkérdés után beszélni ígertem.

A község erkölcsi és anyagi erejét képviselő,

szavazott s ezek közül 34 Mady Lajosra, 4 Vargára, Némedi község lelkészére, 1 Benkőre, a rákospalotai lelkészre adta szavazatát. Így tehát az elhunyt Szánthó János kódszi lelkész s esperes helyébe az egyházmegye esperesévé Mady Lajos ujbpesti lelkész 29 szótöbbséggel választotta meg. A választás eredményét maga gróf Teleki József rögtön a szavazatok felbontása után a következő táviratban tudatta Mady Lajosnak: „Szívesen üdvözlöm, mint megválasztott esperest. Kérem szíveskedjék holnap délelőtt tíz órára a püspöki hivatalba feléradni a rendkívüli közgyűlés tárgyainak megbeszélése végett. Gróf Teleki”. Ugyancsak sürgőnyileg üdvözölte Mady Lajost Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter. A kegyelmes ur távirata a következőleg hangzik: „Nagytiszteletű Mady Lajos esperes urnak Ujbpest. Fogadja kérem megválasztása alkalmából szívűből fakadó szeretéskeiránataimat és kiváló nagyrabecsülésem nyilvánítását”. Darányi Ignác. Mady Lajosnak esperessé választása nagy örömet szült az egész egyházmegyében, de különösen Budapesten, ahol rendkívül nagyra becsülik lelkiismeretes munkásságát, pontosságát, szervező és igazgató erejét, erélyét és tapintatosságát. Ez örömhöz öszinte szívvel csatlakozunk mi is s üdvözlőnk kapcsán áldást kérünk az Egek urától további működésére. Mady Lajos, aki tisztán a saját erejéből emelkedett e magas egyházi méltóságra, aki az egyházmegye elismerését és kitüntető bizalmát tényleg csak fáradságtalan munkásságának s annak köszönheti, hogy lelkész, polgári, emberi és hazafias kötelességeit egyaránt és mindenkor híven teljesítette: megérdemli a Gondviseléstől azt a kegyet, hogy hazájának a javára még sokáig és sikeresen működjék. Az új esperes ünnepélyes esküvételére s beiktatására f. hó 27-én fog megtartatni. Ujbpest község képviselőtestülete nevében a f. hó 18-ki közgyűlésen üdvözölte Zsoldos János főjegyző Mady Lajost s esperessé történt megválasztását fölötti örömet jegyzőkönyvbe iktatta.

— Helyszini tárgyalás. A Rákospalotáról az államvasutak műhelytelepén átvonuló belvizek elvezetése tárgyában f. hó 15-én tartatott meg Rákospalota községének Ivánka Pál főszolgabíró elnöklése mellett a helyszini tárgyalás. A tárgyaláson részt vettek Dimsits Lázár kulturmérnök, Gönczy és Tihy főmérnökök, Lindt János bíró, Zsoldos János főjegyző, Hoffer Miksa mérnök, Tóth István bíró és Veszelyszky jegyző. A tárgyalás folyamán Ujbpest képviselői tiltakoztak az ellen, hogy a Rákospalotáról a gyálitói dűlőbe, a műhelytelepén át beomló vizek az Ujbpest által építendő nagy esatornába vezettessenek. Tiltakozott pedig azért, mert a vízjogi törvény nem engedi, hogy idegen területről vízfolyás vezetessék be a községbe s mert az államvasutak és Ujbpest közt kötött szerződés értelmében a nagy esatorna csak a saját vizeit vezetheti le. Tiltakozott végre azért, mert Rákospalota—Ujfalú lejtviszonyai olyanok, hogy összes utcái a vasuti aluljáró felé lejtjenek s így Ujfalú vizei az Ujbpest által építendő nagy esatornát úgy megtöltönnék, a mi a csatorna veszedelmét idézhetné elő. A bizottság határozatot nem hozott e kérdésben, de Ujbpest község képviselői előre is kijelentették, hogy ha a rákospalotai belvizek illetően módon való elvezetése megengedtetnék, az engedélyt meg fogják fellebbezni.

— Ó-Buda előljárósa — Ujbpesten. Dr. Bencze, a székesfőváros III-ik kerületének előljárója, fogalmazójával együtt, Ujbpesten időzött f. hó 17-én. Itt időzésének egyedüli célját községünk megtekintése képezte, miután Ó-Budán is előljárósaí épületet akarnak építeni. Dr. Bencze s kísérete el volt ragadtatva községünk ezélszerű beosztása s a hivatalok elhelyezése tekintében s elragadtatásának ismételtén magasztaló kifejezést is adott.

— Helyszini szemle. Az egyesült villamos gyár teherfelvonó készülékének megvizsgálása tárgyában Ivánka Pál főszolgabíró f. hó 24-én délután helyszini szemlével egybekötött tárgyalást tart.

— Az eszme kitérő. A szociálpedagógiai értekezlet óta a gyermekvédelem ügye napról-napra halad — előre. Megalakult az első „gyakorlati nevelésügyi asztaltársaság”. Blitzer K. vendéglőjében. Pár heti működés-

nek eredménye: két rend gyermekruha és tizkoronás takarékpénz-ári könyv. Március 2-án Józsa Dániel igazgató, ki most az alapszabályok kidolgozásán fárads, felolvasást fog tartani e tételről az iparos körben. Célja kimutatni: mi teendő vár iparosmestereinkre a kultura fejlődésével szorosán összefüggő gyermekvédelem és ifjúsági nevelés szempontjából. Az alapszabálytervezetek elkészítésére kiküldött bizottság valószínűleg még e hó folyamán összeül s így az alakuló gyűlés március első felére várható.

— Közegészségügy. Ujbpest területén az elmúlt hét folyamán a *Roncsoló toroklob*: 1-, *Vörheny*: 1-, *Kanyaró*: 84-, *Hasihagymáz*: 6-, *Croup*: 1 esetben fordult elő.

— Vivó-estély. Az ujbpesti „Torna-Egyesület” f. é. február hó 19-én este 9 órakor tartotta meg a „Köznevelődési Kör” helyiségeiben az első vivó-estélyét. A vivó-verseny nagy érdeklődés mellett folyt le. A vivó-versenyt Weigle Sándor ujbpesti kir. járásbírósi tisztviselő és Hejm esendőr-örmeester mint vivó-mester vezette. Versenybírák voltak: Dr. Berger Rezső, dr. Führer Simon, dr. Cserba Elemér, dr. Sugár Bódog, Lisszer és Freund. Első díjat Popper (teljes vivófelszerelés s revolver), a másodikat Vágó (teljes vivófelszerelés s ezüstfogantyus sétatob), harmadik díjat Grünbaum (szivar- és cigarettatárcza), negyedik díjat Brenner (revolver), ötödik díjat Weisz (vivókard és keztyű), hatodik díjat Lányi (vivókard s keztyű) nyerte el. A díjak kiosztása után reggelig tartó tánc volt.

— Az „Ujbpesti Függetlenségi Kör” farsang utolsó vasárnapján tartotta meg ez évi rendes közgyűlését. A jelentések tudomásul vétele után, elnök: Katona József, alelnök: Konyha Géza és Mauks János, jegyző: Póhl Károly, Monory Károly, Vankó István, Komporday Aurél, dr. Fehér Mór, Freyler István; pénztárossá: Tomesányi Árpád; gazdává: Himmer Ferenc; ellenőr: Tanács Dezső, Farnathy István és Gelencsér József választotta meg. A közgyűlés az alapszabályok reformálása céljából egy bizottságot küldött ki.

— Névmagyarosítás. Huszki Izidor ujbpesti illetőségű, budapesti lakos s kiskorú Jenő, Margit, Irén és Erzsébet; Havas-ra-, Löwy Gyula ujbpesti illetőségű, budapesti lakos Lukács-ra magyarosította belügyministeri engedéllyel a nevét.

— Kinevezés az adókievítő bizottsághoz. A budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóság területén az 1902—1904. évekre alakított egyes adókievítő bizottságokhoz, Beniczky Lajos alispán most nevezte ki a törvényhatósági bizottsági tagokat. A vácsi adóhivatalhoz Ujbpestről Csepesányi Béla rendes- és Diamantstein Lajos póttagul neveztetett ki.

— Az ujbpesti általános önszegélyző egyesület szövetezet f. é. február hó 16-án tartotta Diamantstein Lajos elnökle mellett XI-ik évi rendes közgyűlését. Elnök megállapítván a közgyűlés határozatképességét, üdvözölte a megjelenteket s a közgyűlést megnyitotta. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Cserba Dezső s hitelesítésére Kettner és Wágner kérték föl. A közgyűlés a napi-rendre térvén, az igazgatósági s felügyelő-bizottsági jelentések felolvasása után a jelentéseket tudomásul vette, az igazgatóság javaslatát elfogadta s a felmentvényt megadta. Indítványok nem tétetvén, a közgyűlés a felügyelő-bizottságnak tiszteletdíját, az 1902-ik évre 200—200 koronában állapította meg s a felügyelő-bizottságba rendes tagokká: Deutseh Zsigmondot, Ladányi Zsigmondot, Sonnenfeld Miksát; póttagokká: Lindt Jánost és dr. Lichtmann Mórt; választmányi tagokká: Ehrenwald Lászlót, Feldmann Józsefet, Lipner Armin, Pintér J. Antalt, Hendl Mórt, Singer Lipót, Wachslér Adolfot, Weisz Jakabot; a felszámoló bizottságba: Donáth Józsefet, Fürst Gersont, Guth Pált, dr. Lichtmann Mórt s Radics Dávidot választotta meg. Az igazgatóság jelentése szerint az intézet vagyona: 1,010.778 K 1 f.; ebből kötelezőkre: 968.831 korona, kamatokra 30.610 korona 31 fillér esik. Tiszta nyeresége: 23.309 K 63 f.; ebből 22,971 K 59 f. felosztatik s 338 K 4 f. az új számlára átvitetik. A felosztandó nyereség 5 és 1/2%-nak felel meg. A szövetezet tagjainak 1416 a száma, kik összesen 14719 üzletrészesel bírnak. A közgyűlés Schön Bernát in-

ditványára tekintettel a szép eredményre s a körültekintő ovatos eljárásra, amelynek következtében a veszteségi számla csak 3418 K 63 f. leírással terheltetett meg, az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak s tisztviselői karnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Diamantstein elnök megköszönvén mindnyájok nevében az elismerést, kijelentette, hogy tehetségüket, tudásukat jövőben is az önszegélyző egyesület felvirágoztatására fogják fordítani, mire a közgyűlés az elnök éljenzésével véget ért.

— Az ujbpesti ujonnan épült áll. elemi iskolák berendezése tárgyában hirdetett pályázatra összesen 12 ajánlat érkezett a közoktatásügyi miniszteriumhoz. Az ajánlatok közül Bernhardt Rezső Brassóól és Varga Anzelmé Ujbpestről a legkedvezőbb, amennyiben a 34950 koronával előírányzott munkát az első 22340 koronáért, a második pedig 25479 koronáért ajánlkozik elkészíteni. Az ajánlatok fölött a vállás- és a közoktatásügyi miniszter csak a műszaki osztály felülbírálata után fog dönteni. Reméljük, hogy a műszaki osztály s a miniszter is, tekintetbe veszik az ujbpesti ipar sanyaru helyzetét, s ha különben az ujbpesti vállalkozó ajánlata a többi feltételeknek megfelelő, a háromezer korona különbözet miatt, nem fogják a munkát a brassói vállalkozónak adni.

— Az ujbpesti cipészek nyersanyagbeszerző szövetezete f. évi február hó 23-án d. u. 3 órakor a község ház dísztermében gyűlést tart, melyre a tagok lapunk útján is meghívotnak.

— Halálozás. A magyar írók egy régi érdemes tagját ragadta ki az élők sorából. — a halál. Ozv. Kuliffay Edéné született miesinyei és beniczei Beniczky Irma f. é. február hó 17-én életének 74-ik évében jobblétre szenderült. Az elhunyt, a kiben Kuliffay Izabella zenetanárnő édesanyját siratja. — esendes visszavonultságban élt a Kis-Deák-utca 4. sz. a. lakásában s dolgozgatott, fordítgatott szorgalmasan mindaddig, míg a halálos betegség ágyba nem döntötte. Hült tetemeit f. hó 18-án kísérték az ujbpesti temetőbe örök pihenőre. — Unger Mártonné szül. Karches Szidónia f. é. február 16-án életének 47-ik évében hunyt el. Hült tetemeit f. hó 18-án helyezték örök nyugalomra, az ujbpesti temetőben. A jó feleségét és szerető anyját férje Unger Márton, nyolcz árva gyermek és nagyszámu rokonság siratják. A temetési szertartás alkalmával az államvasutak munkásainak dalárdája egy gyászdzalt énekelt oly szépen, hogy szíve mélyéig meg volt mindenki hatva.

— Gallauner Lujza siremléke. A nemrég elhunyt Gallauner Lujza volt állami polg. leányiskola igazgatónő volt növendékei Dell Erna tanítónő elnökle mellett gyűlést tartottak s elhatározták, hogy kegyeletük és hálájuk kifejezésül siremléket állítanak Gallauner Lujzának. A siremlék költségeinek fedezésére gyűjtést rendeznek.

— Rendkívüli közgyűlés. Az „Ujbpesti kereskedő és iparosifjak önművelődési köre” f. é. február hó 23-án este 8 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Tárgya: titkár s tiszteletbeli tagok választása. Ezzel kapcsolatban felemlítjük azt is, hogy a kör f. é. augusztus hó 20-án zászlószentelést fog tartani.

— Az ujbpesti „Petőfi Kör” f. é. február hó 16-án tartotta meg rendes évi közgyűlését. Az ez alkalommal megéjtett tisztújítás folytán a tisztikar a következőleg alakult meg. Elnök: Török Mihály, alelnök: Weisz Samu, jegyző s titkár: Závodszyk Ágost, pénztáros: Horvieska László, ellenőr: Fischer Miksa s Rözgonyi Károly, háznagy: Jakobovits Miksa, választmányi tagok: Fellner József, Fellner Nándor, Fellner Manó, Fuchs Jenő, Feleischer Mór, Fleischmann J. Károly, Kohn Tódor, Klein Ignác, Sarkadi Imre, Ritter Jenő, Reich Mór és Wix József. A „Petőfi Kör” f. é. március hó 2-án választmányi ülést tart, melyre a tagokat lapunk útján is meghívja az elnökség.

— Eljegyzés. Berényi Antal, Ujbpest község aljegyzője eljegyezte Zweig Matild kisaszonny, Zweig Adolf kávéház- és szállodatulajdonos leányát.

— Késelő kamaszok. F. hó 17-én d. u. 4 és 5 óra között 3 ujbpesti kamasz meglökte a Szép-utczában egy rendőrtisztviselőnek a feleségét s mikor ez rájuk szólt, az egyik kamasz úgy arcul ütötte, hogy az a sárba

bukott. *Radies* János, aki véletlenül arra haladt, segítségére sietett a megtámadott asszonynak s a kamaszok most nekiestek. *Radies* Jánosnak s néhány pillanat alatt a bieskájkkal össze-vissza szurkálták. Szerencse, hogy halálos sebet nem ejtettek rajta. A rendőrség elfogta a késelő kamaszokat.

— Az „Ujpesti Zeneművelő-Egyesület” f. hó 16-án vasárnap d. u. fél 5 órakor tartotta meg saját helyiségeiben ezidei első növendék-hangversenyét nagyszámu s díszes közönség előtt. A kilencz számból álló műsor Löw „Abránd”-jával kezdődött, a melyet zongorán négykézre *Fukász* Teréz és *Gottlieb* Aranka k. a.-ok adtak elő értelmesen. Az alsóbb évesek közül különösen ki kell emelnünk a kis *Tyrman* Nándor játékát, a ki Benens „Sonatiné”-ját adta elő kivülről, érzéssel, színesen s korához képest meglepő precizitással s erővel. A tehetséges, szép reményekre jogosító gyermek temperamentumos, ügyes játékát — a mely tanárnőjének *Mann* R. urnőnek díszétőre válik — számos tapssal s ismételt kihívással jutalmazta a hálás hallgatóság. Utánna a *Bergsmann* Imre által előadott „Air varie” következett, kit *Stadler* Vilma k. a. kísért finoman s discretül s constatáljuk, hogy a tapsok háromnegyed része neki szólt. A mi a felsőbb éveket illeti, első sorban is *Kager* Jolán és *Stadler* Vilma k. a.-okról kell megemlékeznünk, a kik két zongorán *Mozart* C moll zongoraversenyének (I. tétel) brilláns előadásával arattak sikert. *Beriot* hegedűversenyével *Seymann* E. igazgató ur tanítványa *Solarez* Oszkár tüntette ki magát. Játéka határozott tehetségre vall. Végül *Haydn* B dur vonós-negyeseát adták elő *Solarez* Oszkár, *Róna* József, *Solarez* Richard és az igazgató: *Seymann* E. ur. méltó befejezésül a sikerült hangversenynek.

Meghívó.

Az „Ujpesti kereskedők és szatócsok árutertermelési szövetkezete” folyó évi márczius

hó 9-én délután 3 órakor tartja saját helyiségében (Árpád-ut és Erzsébet u. sarok)

III. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. tagok tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg- és eredmény számla előterjesztése; a nyereség hovatáradítása feletti határozathozatal és a felmentvény megadása.
2. Ot igazgatósági tag, négy felügyelő bizottsági tag, valamint 24 választmányi rendes és 6 póttag választása.
3. Pénztárnok, ellenőr és háznagy választása.
4. Esetleges indítványok.

Tagok és üzletrészek száma 1901. évben.

1901. év január 1-én volt 98 tag 98 üzlet.			
az év folyamán belépett	1	1	
összesen	99	99	
az év folyamán kilépett	3	3	
marad az év végén	96	96	

6790. Ujpest község előljárósága.
1902.

Hirdetmény.

Ujpest község előljárósága közhírré teszi, hogy a község képviselőtestülete által annak folyó évi február hó 4., 7. és 18-án folytatva tartott rendkívüli közgyűlésében 14., 15. és 16/kgy. 1902. számu határozatokkal megalkotott szervezési szabályrendelet az 1886. évi XXII. t.-cz. 27-dik §-a értelmében közzszemlére kitétetett s az a főjegyzői irodában (I. emelet, 43. ajtó) a hivatalos órák alatt **a mai naptól számított 30 napig a község adózó polgárai**

által betekinthető s a metaláni felebbezések is ugyanezen idő alatt ugyanott beadhatók.

Ujpesten, 1902. évi február hó 19-én.

Zsoldos János
főjegyző.

Lindt János
bíró.

113. végrh. sz. 1902.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az ujpesti kir. járás-bíróságnak 1902. évi V. 2503 2. sz. végzése folytán dr. Világossy József ügyvéd által képviselt Esztergomi főkáptalan felperes részére Glück Henrik és tsa alperesek ellen 800 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 1101 koronára becsült ingóságokra az ujpesti kir. járásbíró V. fenti sz. végzésével a további eljárás elrendelttven, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna Ujpesten, Löwy-uteza 27. sz. a. és folytatva II. r. alperes Schönhausler Ignác lakásán Ujpesten, Diófa-uteza 9. sz. a. leendő megtartása határidőül 1902. évi február hó 21. napján délután 3 óraja kitézetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok és üzleti berendezések s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Ujpesten, 1902. évi február hó 8. napján.

Kiss Gyula
kir. bírósági végrehajtó.

Az „Ujpesti kereskedők és szatócsok árutertermelési szövetkezete” zárszámadása 1901 január 1-től 1901 december 31-ig terjedő üzleti eredményről.

VAGYON.				Mérleg-számla.				TEHER.			
Készpénz	198	25		Befizetett üzletrészek	6114	—					
Ingatlan	21730	67		Ingatlan vételárhátralék	7225	—					
Berendezés	1651	76		„ jelzálogteher	5000	—					
Előleg	40	—	23620	68	Hitelezők	3493	12	21832	12		
					Nyeremény-egyenleg			1788	56		
										23620	68

TARTOZIK.				Veszteség- és nyereség-számla.				KÖVETEL.			
Üzleti költség	618	77		Nyeremény-áthozat mult évről	1768	83					
Házfentartási költség	104	58		Jutalékok	1970	17					
Nyomatvány és irodaszerek	134	84		Terembér	75	40	3814	40			
Postadíj	21	31									
Adó	157	—									
Kamatok	989	84	2025	84							
Nyeremény egyenleg			1788	56							
										3814	40

Ujpest, 1901. december hó 31-én.

Gottlieb Adolf
könyvelő.

Az igazgatóság:

Grünbaum Lajos

Glück Henrik
elnök.

Weisz Bernát.

Ezen mérleg-számlát, valamint veszteség- és nyereség-számlát megvizsgáltuk és az illető könyvekkel és értékekkel összehasonlítotuk és mindenben megegyezőnek és helyesnek találtuk.

Ujpest, 1902 január hó 19-én.

A felügyelő-bizottság:

Bier Éliás

Német Adolf

Moró József
elnök.

Knina Izidor.

Nyomatott Fuchs Antal és József kő- és könyvnyomdájában Ujpest, István-uteza 9. sz.